

PRZEDMOWA 5 PODZIĘKOWANIA 6

Rozdział 1. ISTOTA I POCZĄTKI SOCJOLOGII 7

ZNACZENIE SOCJOLOGII 8

POWSTANIE SOCJOLOGII 9

August Comte (1798-1857) i podwaliny socjologii 10. Pierwszy socjolog brytyjski: Herbert Spencer (1820-1903) 11. Kontynuacja francuskiej tradycji: Emile Durkheim (1858-1917) 13. Niemiec, który szukał schronienia w Anglii: Karol Marks (1818-1883) 14. Twórca socjologii niemieckiej: Max Weber (1864-1920) 16. Początki socjologii amerykańskiej 17.

OBRAZ WSPÓŁCZESNEJ SOCJOLOGII 18

Podsumowanie 19

Rozdział 2. TEORIE I METODY W SOCJOLOGII 21

ISTOTA NAUKI 22

TEORIE W SOCJOLOGII 24

Funkcjonalizm 24. Teorie konfliktu 25. Teorie interakcji 25. Teorie uptylizarne (teorie wymiany społecznej) 26. Pozycja teorii w socjologii 27.

METODY W SOCJOLOGII 28

CZY NAUKA WYKLUCZA HUMANIZM 32

NAUKOWA SOCJOLOGIA A INŻYNIERIA SPOŁECZNA 33

Podsumowanie 34

Rozdział 3. SYMBOLE I KULTURA 35

ŚWIAT SYMBOLI 36

SYMBOLE I SPOŁECZEŃSTWO 37

SYSTEMY SYMBOLI 38

Systemy językowe 38. Systemy technologiczne 38. Systemy wartości 39. Systemy przekonań 40. Systemy norm 41. Zasoby wiedzy 43.

ZRÓŻNICOWANIE KULTUROWE 44

Konflikt kultur 45. Subkultury 45. Sprzeczności kulturowe 46. Etnocentryzm 47.

Podsumowanie 47

Rozdział 4. STRUKTURA SPOŁECZNA 49

PODSTAWOWE ELEMENTY STRUKTURY SPOŁECZNEJ 50

Pozycje 50. Role 51. Układ pozycji 51. Układ ról 52. Ciśnienie i konflikt ról 53. Sieć pozycji 53. Wymiary struktury 54.

RODZAJE STRUKTUR SPOŁECZNYCH 54

Grupa 55. Organizacje 56. Społeczność lokalna 56. Instytucje 56. Struktury kategoryzujące 57. Stratyfikacja 57. Społeczeństwa 58. Międzynarodowe struktury społeczne 59.

POTĘGA STRUKTURY SPOŁECZNEJ 59

Podsumowanie 60

Rozdział 5. INTERAKCJA SPOŁECZNA 62

„AKTORZY” I INTERAKCJA 63

SYMBOLICZNA NATURA LUDZKICH INTERAKCJI 63

TEATRALNA PREZENTACJA SIEBIE 65

BEZWIEDNE POSŁUGIWANIE SIĘ METODAMI ODWOŁUJĄCYMI SIĘ DO ŚRODOWISKOWYCH

OBYCZAJÓW I NAWYKÓW JĘZYKOWYCH 67

INTERAKCJA PODCZAS WYKONYWANIA RÓL 68

KLASYFIKACJA PODCZAS INTERAKCJI	70
RAMY INTERAKCJI	70
RYTUAŁY ZWIĄZANE Z INTERAKCJĄ	71
INTERAKCJA Z GRUPAMI ODNIESIENIA I Z NIEOBECNYMI	73
INTERAKCJE A PORZĄDEK SPOŁECZNY	73
Podsumowanie	74

Rozdział 6. SOCJALIZACJA 75

INTERAKCJA A PROCES STAWANIA SIĘ CZŁOWIEKIEM	76
SOCJALIZACJA A SPOŁECZEŃSTWO	77
PROCES SOCJALIZACJI	80
STADIA SOCJALIZACJI	83
Model stadiów George'a Herberta Meada 83. Model rozwoju poznawczego Jeana Piageta 84. Zygmunta Freuda 85. Model stłumionych potrzeb 85. Model psychoanalityczny Erika Eriksona 86. Przechodzenie przez życie 87.	
STABILNOŚĆ I ZMIANA W PORZĄDKU SPOŁECZNYM	90
Podsumowanie	91

Rozdział 7. GRUPY I ORGANIZACJE 93

GRUPY	94
Wielkość grupy i jej następstwa 94. Siła grupy 95. Dynamika grupy 95.	
ORGANIZACJE ZŁOŻONE	99
Pierwsze organizacje złożone 99. Organizacje formalne 99. Powstawanie biurokracji 100. Typy organizacji formalnych 101. Ekologia organizacji złożonych 102. Wewnętrzna dynamika organizacji 103. Zmieniająca się struktura organizacji 107.	
Podsumowanie	108

Rozdział 8. NIERÓWNOŚCI: KLASOWE, ETNICZNE I PŁCI 109

STRATYFIKACJA KLASOWA	110
Co to jest stratyfikacja 110. Analiza stratyfikacji 111. Stratyfikacje w Ameryce: krótkie omówienie 114.	
STRATYFIKACJA ETNICZNA	118
Rasa i narodowość 119. Upředzenia i dyskryminacja 119. Dynamika stratyfikacji etnicznej 121. Dyskryminacja etniczna w Ameryce 124.	
STRATYFIKACJA PŁCI	125
Płeć w ujęciu kulturowym i płeć w ujęciu biologicznym 125. Dynamika stratyfikacji płci 126.	
Podsumowanie	130

Rozdział 9. INSTYTUCJE 132

CO TO JEST INSTYTUCJA SPOŁECZNA	133
RODZINA I POKREWIEŃSTWO	134
Podstawowe elementy pokrewieństwa 134. System pokrewieństwa w Ameryce 136.	
GOSPODARKA	139
Podstawowe elementy każdej gospodarki 139. Typy gospodarki 140. System ekonomiczny w Ameryce 142.	
SYSTEM RZĄDZENIA	143
Powstawanie państwa 143. Podstawowe elementy każdego państwa 144. Typy rządów 145. System rządzenia w Ameryce 147.	
SYSTEM EDUKACJI	150
Dlaczego edukacja jest tak powszechna 150. Podstawowe składniki systemu kształcenia 152. System edukacji w Ameryce 153.	
RELIGIA	154
Podstawowe składniki religii 155. Religia w Ameryce 156.	
MEDYCYNĄ	157
NAUKA	159
Podsumowanie	161

Rozdział 10. POPULACJA, SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I ŚRODOWISKO 162

POPULACJA A DEMOGRAFIA	163
Wielkość populacji i jej wzrost 163. Zmiany demograficzne 164. Charakterystyka populacji ludzkiej 167. Ruchy populacji 167.	
SPOŁECZNOŚĆ I URBANIZACJA	168
Powstawanie i rozwój miast 168. Początki ekologii miast 169. Oddziaływanie na urbanizację innych czynników 170.	
ŚRODOWISKO I EKOSYSTEM	172
Procesy zachodzące w ramach ekosystemu 172. Zniszczenie środowiska 173. Zanieczyszczenie a organizacja socjokulturowa 173.	
Podsumowanie	175

Rozdział 11. ZABURZENIA, DEWIACJE I SPRZECIW SPOŁECZNY 176

PROBLEM PORZĄDKU SPOŁECZNEGO	177
------------------------------	-----

Czynniki zagrażające porządkowi 177. Kontrola społeczna na poziomie makro 179. Kontrola społeczna na poziomie mikro 180.

DEWIACJE SPOŁECZNE 182

Funkcjonalna teoria napięć strukturalnych 182. Stanowisko teorii konfliktu wobec dewiacji 183. Postawa interakcjonistów wobec dewiacji społecznych 183. Teorie dewiacji w ujęciu utylitarystycznym 184.

SPRZECIW I NIEPOKOJE SPOŁECZNE 186

Warunek wstępny sprzeciwu społecznego: nierówność 186. Intensyfikacja sprzeciwu 187. Zbiorowe wybuchy niezadowolenia i zachowania tłumu 187. Kontekst działań tłumu 189. Skutki sprzeciwu społecznego 191. Podsumowanie 192

Rozdział 12. ZMIANA SPOŁECZNA 193

CZYNNIKI ZMIAN 194

Kultura a zmiany społeczne 194. Struktura społeczna a zmiana 196. Demografia a zmiana 198.

INTERPRETACJE ZMIAN 199

Cykliczne modele zmian 200. Modele zmiany oparte na dialektyce i konflikcie 200. Funkcjonalno-ewolucyjne modele zmian 202. Modele ewolucyjno-konfliktowe 203. Modele postindustrialne i postmodernistyczne 203. Podsumowanie 204

Epilog. UWAGI DLA STUDENTÓW NA TEMAT POŻYTKÓW PŁYNĄCYCH Z SOCJOLOGII 207

BIBLIOGRAFIA 219

KLUCZOWE TERMINY 227